

ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ

І.В. Шубала

Луцький національний технічний університет, shubala83@gmail.com

Доходи населення є одним із найважливіших показників рівня життя населення та розвитку суспільства загалом. Актуальність обраної теми полягає у необхідності дослідження доходів населення як одних з найважливіших показників, що характеризують рівень економічного та соціального стану суспільства, оскільки незважаючи на позитивну динаміку доходів від трудової діяльності, їх рівень залишається низьким. Поняття «дохід» протягом багатьох століть цікавило науковців, його розглядали як зарубіжні, так і вітчизняні вчені.

На макроекономічному рівні для дослідження тенденцій структурних змін у доходах населення оцінюється частка оплати праці у структурі валового внутрішнього продукту. Високий рівень питомої ваги оплати праці у структурі ВВП країни є передумовою розвинутої ринкової економіки, при цьому цей показник певним чином відображає якість матеріального становища найманих працівників, а отже, і рівень життя населення країни.

Питому вагу оплати праці найманих працівників у структурі ВВП України за 2010–2016 рр. подано на рисунку.

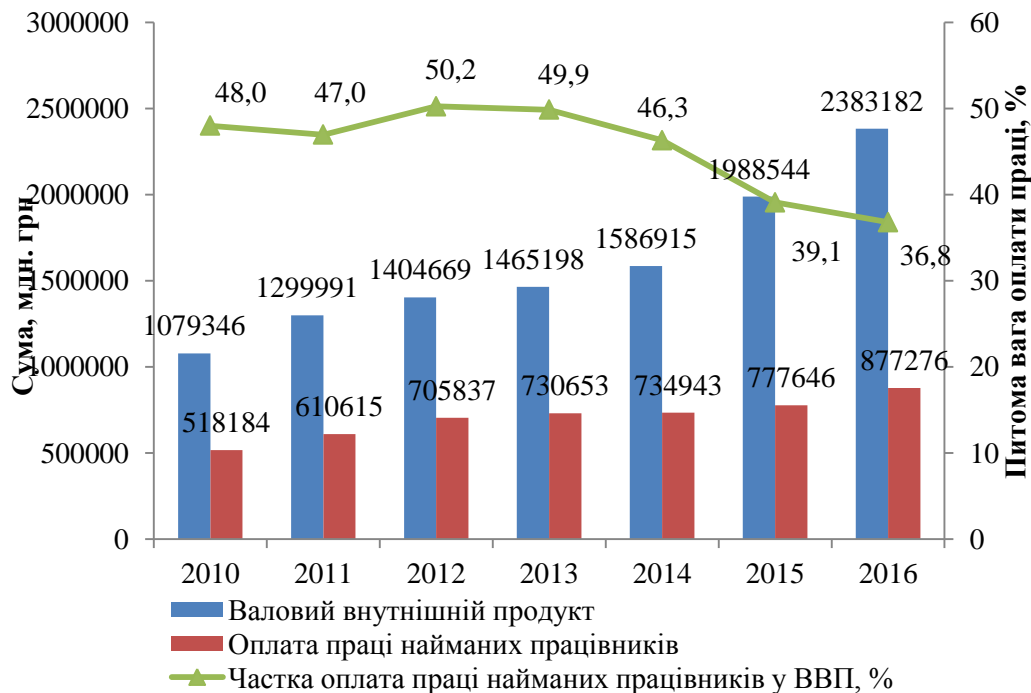

Рисунок – Питома вага оплати праці в структурі ВВП України у фактичних цінах за 2010–2016 рр. без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя (побудовано автором за даними [1–3])

Як бачимо з рисунку, після 2014 року спостерігалось чітка тенденція до зниження питомої ваги оплати праці у сумі ВВП країни, яка загалом за аналізований період зменшилася з 48,0% у 2010 році до 36,8% у 2016 році. Це відбувалося на фоні постійного зростання ВВП з 1079346 млн. грн. у 2010 році до 2383182 млн грн. у 2016 році, або у 2,2 рази, тоді як сума оплати праці у цей період зросла тільки у 1,7 рази. Загалом питома вага оплати праці у ВВП в Україні є значно нижчою, ніж у країнах ЄС, де за станом на 2013 р. частка оплати праці у ВВП у середньому становила 68,0 %.

Нормальною вважається ситуація, коли основна маса працездатного населення, проявляючи економічну активність, сама забезпечує собі достойний рівень життя. Відповідно, чим більше переважання заробітної плати над соціальними трансфертами в структурі сукупного доходу населення, тим сприятливіша соціально–економічна ситуація в країні.

В Україні спостерігається протилежна ситуація, що свідчить про недостатній рівень стимулювання доходів через підвищення рівня оплати праці. Результати аналізу зміни складу, структури та динаміки зміни доходів населення в Україні показали, що питома вага оплати праці в структурі ВВП України у фактичних цінах має тенденцію до зменшення, але реальний наявний дохід населення після тривалого спаду підвищився у 2016 році, хоча реальний дохід на одну особу практично не змінився.

Також зменшується частка населення із доходами нижче прожиткового мінімуму, а у структурі доходів зменшується частка заробітної плати. Середньомісячна заробітна плата у відсотках до мінімальної має тенденцію до підвищення. Грошові доходи займають близько 90% у сукупних доходах населення, але їх частка зменшується. Це відповідно зменшує можливості населення до споживання товарів і послуг, що могло б стати каталізатором подальшої економічної активності виробників та мультиплікатором зростання ВВП.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Статистичний щорічник України за 2016 рік / За ред. І.Є. Вернера. Держстат України. – К., 2017. – 611 с.
3. Витрати та ресурси домогосподарств України (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник. Частина I / Держстат України. – К., 2017. – 380 с.